

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ

15 липня 2021 р.

Київ

№ 17-рк

Акціонерне товариство «Українська залізниця»

Про надання рекомендацій щодо припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, та усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши подання Департаменту досліджень і розслідувань ринків виробничої сфери, фармацевтики та ритейлу від 15 липня 2021 року № 126-13-01/144/333-зв,

ВСТАНОВИВ:

1. ПРЕДМЕТ РЕКОМЕНДАЦІЙ

- (1) Під час здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції було виявлено обставини, що полягають у встановленні заборони на придбання та реалізацію суцільнокатаних коліс акціонерним товариством «Українська залізниця» (далі – АТ «Укрзалізниця», Товариство).

2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (2) Основні правові, економічні та організаційні засади діяльності залізничного транспорту загального користування, його роль в економіці й соціальній сфері України, відносини з органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, взаємодія з іншими видами транспорту, пасажирами, відправниками та одержувачами вантажів, багажу, вантажобагажу й пошти з урахуванням специфіки функціонування цього виду транспорту, як єдиного виробничо-технологічного комплексу, визначено Законом України «Про залізничний транспорт».
- (3) Законодавство про залізничний транспорт загального користування складається із Законів України «Про транспорт», «Про особливості утворення акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування», Закону України

«Про залізничний транспорт», Статуту залізниць України (частина перша статті 3 Закону України «Про залізничний транспорт»).

- (4) Відповідно до частини другої статті 3 Закону України «Про залізничний транспорт» нормативно-правові акти, що визначають порядок і умови перевезень, користування засобами залізничного транспорту загального користування, безпеки руху, охорони праці, забезпечення громадського порядку, перетину залізничних колій іншими видами транспорту і комунікаціями пожежної безпеки, санітарні норми та правила на залізничному транспорті України, є обов'язковими для всіх юридичних і фізичних осіб на території України.
- (5) Відповідно до частини першої статті 1 Закону України «Про залізничний транспорт»:
- залізничний транспорт – виробничо-технологічний комплекс підприємств залізничного транспорту, призначений для забезпечення потреб суспільного виробництва і населення країни в перевезеннях у внутрішньому і міжнародному сполученнях та надання інших транспортних послуг усім споживачам без обмежень за ознаками форми власності та видів діяльності тощо;
- залізниця – відокремлений підрозділ акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування, утвореного відповідно до Закону України «Про особливості утворення акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування», який здійснює перевезення пасажирів та вантажів у визначеному регіоні залізничної мережі.
- (6) Згідно зі статтею 1 Закону України «Про природні монополії» суб'єктом природної монополії є суб'єкт господарювання (юридична особа) будь-якої форми власності, який виробляє (реалізує) товари на ринку, що перебуває у стані природної монополії. Природною монополією визнається стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).
- (7) Відповідно до статті 5 Закону України «Про природні монополії» регулюється діяльність суб'єктів природних монополій, зокрема у сфері користування залізничними коліями, диспетчерськими службами, вокзалами та іншими об'єктами інфраструктури, що забезпечують рух залізничного транспорту загального користування.
- (8) Відповідно до частини першої статті 5 Закону України «Про залізничний транспорт» магістральні залізничні лінії загального користування та розміщені на них технологічні споруди, передавальні пристрої, що безпосередньо використовуються для забезпечення процесу перевезень, а саме: залізничні станції та колії загального користування, тягові підстанції, контактна мережа та інші пристрої технологічного електропостачання, системи сигналізації, централізації, блокування та управління рухом поїздів, об'єкти й майно, призначені безпосередньо для виконання аварійно-відновлювальних робіт, є державною власністю, закріплюються за АТ «Укрзалізниця» на праві господарського відання та не підлягають приватизації.
- (9) До складу інфраструктури залізничного транспорту не входить залізнична інфраструктура, якою володіє суб'єкт господарювання і використовує її виключно

для власних потреб, та на якій працює рухомий склад залізничного транспорту, що не має права виходу на інфраструктуру залізничного транспорту.

- (10) Отже, інфраструктура залізничного транспорту законодавчо закріплена за АТ «Укрзалізниця» і на ринку послуг із надання в користування інфраструктури залізничного транспорту АТ «Укрзалізниця» є суб'єктом природної монополії.

2.1. Орган адміністративно-господарського управління та контролю, дії якого оцінюються

- (11) Відповідно до відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань АТ «Укрзалізниця» зареєстровано 21.10.2015 за № 10701340000060039, ідентифікаційний код юридичної особи 40075815, місцезнаходження: 03150, м. Київ, вул. Єжи Гедройця, 5.
- (12) Згідно зі Статутом акціонерного товариства «Українська залізниця», затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 2 вересня 2015 р. № 735 (зі змінами) (далі – Статут), АТ «Укрзалізниця» є юридичною особою, утворене відповідно до Закону України «Про особливості утворення акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування», постанови Кабінету Міністрів України від 25.06.2014 № 200 «Про утворення публічного акціонерного товариства «Українська залізниця».
- (13) Згідно з пунктом 14 Статуту Товариство має цивільні права та обов'язки, у своїй діяльності керується Конституцією і законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, іншими нормативно-правовими актами, цим Статутом та внутрішніми документами товариства, прийнятими відповідно до цього Статуту.
- (14) У пункті 20 Статуту визначено, що АТ «Укрзалізниця» діє на принципах повної господарської самостійності і самоокупності, несе відповідальність за наслідки своєї господарської діяльності та виконання зобов'язань.
- (15) У пункті 7 Статуту визначено, що предметом діяльності АТ «Укрзалізниця» є, зокрема:
надання послуг з доступу до інфраструктури залізничного транспорту та інших послуг, пов'язаних з використанням об'єктів інфраструктури.
- (16) Згідно з **Технічним регламентом безпеки інфраструктури залізничного транспорту**, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 11.07.2013 № 494, інфраструктура залізничного транспорту – технологічний комплекс, що включає залізничні колії загального користування (в тому числі під'їзні колії), інженерні споруди (мости, тунелі, віадуки тощо), електричні мережі, тягові підстанції та інші пристрої технологічного електропостачання, контактну мережу, системи сигналізації, централізації, блокування, зв'язку і телекомунікацій, інформаційні комплекси та системи управління рухом поїздів, шляхи доступу пасажирів та вантажів до елементів інфраструктури, захисні лісонасадження, локомотивні і вагонні депо, пункти технічного обслуговування вагонів, вокзали, а також інші будівлі, споруди, пристрої та обладнання, що забезпечують функціонування такого комплексу та використовуються для надання послуг з перевезення пасажирів та вантажів залізничним транспортом.
- (17) Згідно зі статтею 4 Закону України «Про залізничний транспорт» управління процесом перевезень у внутрішньому і міжнародному сполученнях здійснюється централізовано й належить до виключної компетенції АТ «Укрзалізниця».

- (18) Відповідно до абзацу дев'ятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органами адміністративно-господарського управління та контролю вважаються суб'єкти господарювання, об'єднання, інші особи в частині виконання ними функцій управління та контролю в межах делегованих їм повноважень органів влади чи органів місцевого самоврядування.
- (19) АТ «Укрзалізниця» є юридичною особою, метою діяльності якої є задоволення потреб держави, юридичних і фізичних осіб у безпечних та якісних залізничних перевезеннях у внутрішньому та міжнародному сполученнях, роботах та послугах, що виконує та надає товариство, забезпечення ефективного функціонування та розвитку залізничного транспорту, створення умов для підвищення конкурентоспроможності транспортної галузі.
- (20) При цьому, згідно зі статтею 11 Закону України «Про залізничний транспорт», підприємства залізничного транспорту загального користування, до яких віднесено й АТ «Укрзалізниця», забезпечують безпеку життя і здоров'я громадян, які користуються його послугами, а також безпеку руху поїздів, охорону навколишнього природного середовища згідно з чинним законодавством України. Рухомий склад, обладнання та інші технічні засоби, які постачаються залізничному транспорту, повинні відповідати вимогам безпеки руху, схоронності вантажів, охорони праці, екологічної безпеки і мати відповідний сертифікат.
- (21) Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» головною ознакою органів адміністративно-господарського управління та контролю є наявність делегованих органами влади чи органами місцевого самоврядування повноважень, в межах яких вони здійснюють певні функції. Повноваження, що делегуються органами влади, органами місцевого самоврядування, мають публічно-владний характер, надаються від імені держави, забезпечуються силою державного примусу та, відповідно до частини другої статті 19 Конституції України, мають бути передбачені Конституцією та законами України.
- (22) Відповідно до Закону України «Про залізничний транспорт» управління процесом перевезень є виключною компетенцією АТ «Укрзалізниця».
- (23) Отже, АТ «Укрзалізниця» у частині реалізації повноважень у сфері управління процесом перевезень у внутрішньому і міжнародному сполученнях, виконання робіт зі стандартизації у галузі залізничного транспорту є органом адміністративно-господарського управління та контролю у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

3. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ТОВАРНІ РИНКИ, НА ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ ДІЇ АТ «УКРЗАЛІЗНИЦЯ»

3.1. Товарні межі ринку

- (24) Визначення товарних меж ринку здійснювалося відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (далі – Методика).
- (25) Відповідно до пункту 5.1 Методики, товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

- (26) При цьому під час визначення товару, який є об'єктом цього аналізу, встановлювався перелік товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (27) В Україні вагонні колеса (суцільнокатані та бандажні) використовуються для забезпечення переміщення рухомого складу залізничного транспорту.
- (28) Відповідно до пункту 10.1 **Правил технічної експлуатації залізниць України**, затверджених наказом Міністерства транспорту України від 20.12.1996 № 411, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 25.02.1997 за № 50/1854 (зі змінами), кожна колісна пара має відповідати вимогам **Інструкції з обстеження, ремонту і формування колісних пар рухомого складу** і мати на осі виразно поставлені знаки про час і місце формування і повного обстеження колісної пари, а також тавро про приймання її при формуванні.
- (29) Відповідно до пунктів 7.1, 7.2 **Правил технічного обслуговування, ремонту та формування колісних пар вантажних вагонів СТП 04-001:2015**, затверджених наказом Державної адміністрації залізничного транспорту України від 11.11.2015 № 483-Ц¹ (далі – **Правила**), колісні пари, які експлуатують під вагонами, поділяють на такі типи:
- колісна пара типу РУ1Ш-957-Г, РУ1Ш-950 (рисунок 7.1) для вантажних вагонів зі швидкістю руху вагона не більше ніж 120 км/год, з навантаженням від колісної пари на рейки не більше ніж 230,5 кН (23,5 тс), з торцевим кріпленням підшипників тарілчастою шайбою;
  - колісна пара типу РВ2Ш-957-Г (рисунок 7.1) для вантажних вагонів зі швидкістю руху вагона не більше ніж 120 км/год, з навантаженням від колісної пари на рейки не більше ніж 245,2 кН (25,0 тс), з торцевим кріпленням підшипників передньою кришкою;
  - колісна пара типу РУ1-957-Г, РУ1-950 (рисунок 7.2) для вантажних вагонів з навантаженням від колісної пари на рейки не більше ніж 230,5 кН (23,5 тс), з торцевим кріпленням підшипників гайкою М110х4.
- Колісні пари формують з осей типу РУ1Ш, РУ1, виготовлених згідно з ДСТУ ГОСТ 22780, РВ2Ш і коліс суцільнокатаних, виготовлених відповідно до ДСТУ ГОСТ 10791, за умови встановлення коліс з однаковим профілем кочення, однієї конструкції та однієї марки сталі².
- (30) Основні вимоги до рухомого складу залізничного транспорту, що виготовляється та модернізується, а також до його складових і запасних частин (далі – рухомий склад залізничного транспорту) під час проектування, виробництва, монтажу, налагодження, введення в експлуатацію, експлуатації, ремонту, що використовуються на залізничних коліях загального та незагального користування з шириною колії 1520 міліметрів із швидкістю руху до 200 кілометрів на годину включно визначено в **Технічному регламенті безпеки рухомого складу**

¹На заміну ЦВ-ЦЛ-0062 Інструкції з огляду, обстеження, ремонту та формування вагонних колісних пар (затверджено наказом Укрзалізниці від 01.04.2005 № 067-Ц) у частині технічного обслуговування, ремонту та формування вагонних колісних пар вантажних вагонів.

²<https://leksia.com/14xc26f.html>

залізничного транспорту, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 № 1194 (далі – **Технічний регламент**).

- (31) Відповідно до пункту 13 Технічного регламенту, під час виробництва, монтажу, налагодження, введення в експлуатацію, експлуатації та ремонту рухомого складу залізничного транспорту повинні виконуватися обов'язкові вимоги³, встановлені технологічною документацією, шляхом забезпечення контролю виконання технологічних операцій, які впливають на безпеку рухомого складу залізничного транспорту.
- (32) При цьому виходячи з положень пункту 19 Технічного регламенту безпека рухомого складу залізничного транспорту з урахуванням ступеня ризику повинна забезпечуватися, зокрема, шляхом: оцінки відповідності технічного, технологічного, організаційного, кваліфікаційного забезпечення безпеки рухомого складу залізничного транспорту.
- (33) У свою чергу, наказом Міністерства інфраструктури України від 24.10.2019 № 767 затверджено **Перелік національних стандартів, відповідність яким надає презумпцію відповідності рухомого складу залізничного транспорту, пов'язаних з ним процесів та методів виробництва вимогам Технічного регламенту безпеки рухомого складу залізничного транспорту**, у якому зазначено ДСТУ ГОСТ 10791:2016 (ГОСТ 10791-2011, IDT) «Колеса суцільнокатані. Технічні умови».
- (34) Вказана інформація кореспондується з інформацією, отриманою від учасників ринку, АТ «Укрзалізниця» та уповноважених органів сертифікації, відповідно до якої нормативним документом, що діє на території України й поширюється на суцільнокатані вагонні колеса, призначені для колісних пар візків вантажних і пасажирських вагонів локомотивної тяги, пасажирських, грузових і маневрових локомотивів, моторних і немоторних колісних пар вагонів електро- і дизель-потягів, спеціального залізничного рухомого складу, є **національний стандарт України ДСТУ ГОСТ 10791-2016 (ГОСТ 10791-2011, IDT) «Колеса суцільнокатані. Технічні умови»** (далі – **ДСТУ ГОСТ 10791:2016 (ГОСТ 10791-2011)**).
- (35) Відповідно до пункту 3 ДСТУ ГОСТ 10791-2016, зокрема, колесо суцільнокатане – колесо, виготовлене із суцільної заготовки методом деформування в нагрітому стані (гарячого деформування) та складається з ободу, диску, ступиці.
- (36) Суцільнокатані вагонні колеса мають набір характеристик, таких як діаметр, марка сталі, діаметр ступиці.
- (37) Під час дослідження встановлено, що найбільшим попитом користуються суцільнокатані вагонні колеса діаметром 957 мм зі ступицею 175 мм, 190 мм, 205 мм, марок сталі 2 та Т.
- (38) Аналіз номенклатури продукції, яка обертається на ринку, засвідчив:
- колеса з марки сталі 2 виробляються зі ступицею 175 мм та 190 мм;
  - колеса марки сталі Т виробляються зі ступицею 205 мм.
- (39) У ході аналізу також встановлено, що:

³Обов'язкові вимоги – умови, установлені в цьому Технічному регламенті, яким повинен відповідати залізничний транспорт, його підсистеми та складові інтегрованості, включаючи місця з'єднання підсистем залізничного транспорту (пункт 2 Технічного регламенту).

суцільнокатані вагонні колеса зі ступицею 190 мм призначені для формування нових колісних пар;

колеса зі ступицею 175 мм призначені для повторного формування колісної пари;

колеса діаметром 957 мм призначені до вантажних та пасажирських вагонів;

колеса діаметром 920 – 957 мм призначені для швидкісних пасажирських вагонів;

колеса діаметром 1050 мм призначені для локомотивів (тягова машина для пересування потягів рейками);

колеса діаметром 710 мм призначені для спеціалізованого залізничного рухомого складу для забезпечення будівництва та функціонування інфраструктури залізничного транспорту.

- (40) Отже, колеса діаметром 957 мм за своїм функціональним призначенням не є взаємозамінними з колесами іншого діаметра.
- (41) Разом із тим суцільнокатані вагонні колеса діаметром 957 мм є частково взаємозамінними за різними марками сталі.
- (42) Отже, товаром, що становить предмет цього дослідження, є сталеві суцільнокатані вагонні колеса діаметром 957 мм (далі – **суцільнокатані колеса**).
- (43) **Товарними межами ринку є ринок суцільнокатаних коліс.**

3.2. Територіальні (географічні) межі ринку

- (44) Визначення територіальних (географічних) меж ринку суцільнокатаних коліс здійснювалося відповідно до пункту 6.1 розділу 6 Методики шляхом установаження мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.
- (45) Для цілей цього аналізу територіальними межами ринку суцільнокатаних коліс визначено територію держави, оскільки на цій території суб'єкти господарювання створюють попит на товар, крім того:
- фізичні й технічні характеристики товарної групи роблять можливим і доцільним придбання суцільнокатаних вагонних коліс у межах загальнодержавного ринку України;
  - не існує бар'єрів для транспортування суцільнокатаних коліс у межах України;
  - транспортування суцільнокатаних коліс у межах України не має впливу на рівень якості та споживчі властивості зазначеного товару, а також відсутні бар'єри для переміщення суцільнокатаних вагонних коліс з одного регіону України (в якому товар виробляється) в інший (де товар реалізується).
- (46) Отже, територіальними межами ринку суцільнокатаних коліс визначено територію держави, оскільки на цій території суб'єкти господарювання створюють попит на товар, і при цьому умови конкуренції на такій території є достатньо однорідними.

3.3. Визначення бар'єрів входу на ринок

- (47) Під час дослідження Комітетом оцінено наявність бар'єрів, що перешкоджають вступу на ринок, а також можливість подолання потенційними конкурентами цих бар'єрів.

- (48) На загальнодержавному ринку суцільнокатаних коліс наявні бар'єри входу у вигляді значних капітальних інвестицій та тимчасових витрат на будівництво нових потужностей, зовнішньоекономічних обмежень та вимог сертифікації, які перешкоджають виходу на ринок нових конкурентів у короткостроковому періоді.
- (49) За інформацією учасників ринку, на ринку суцільнокатаних коліс слід виділити **такий основний адміністративний бар'єр, який має суттєвий вплив на вступ на ринок товару, як сертифікація суцільнокатаних коліс** (для використання на залізничних шляхах в Україні суцільнокатані колеса підлягають сертифікації – отримання сертифіката відповідності або свідоцтва про визнання). Вагони, укомплектовані суцільнокатаними колесами, які не отримали сертифікат відповідності (або свідоцтво про визнання), видані органом з оцінки відповідності, не можуть бути допущені до інфраструктури залізниць України.
- (50) Учасники ринку також повідомляють, що вагони, укомплектовані суцільнокатаними колесами, які:
- не мають номерів обов'язкового клеймування, присвоєних у встановленому порядку (підприємства, що здійснюють виготовлення, модернізацію або ремонт залізничного рухомого складу та його складових частин, мають пройти процедуру присвоєння умовних номерів клеймування продукції);
  - **не пройшли обов'язкового інспекторського контролю** (для використання на залізничних шляхах в Україні суцільнокатані колеса підлягають обов'язковому інспекторському контролю, який надає допуск на інфраструктуру залізниць України вагонів, укомплектованих суцільнокатаними колесами. Інспекторський контроль здійснюють фахівці відділення «Центр технічного аудиту» філії «Науково-дослідного та конструкторсько-технологічного інституту залізничного транспорту» АТ «Укрзалізниця»),
- також не можуть бути допущені до інфраструктури АТ «Укрзалізниця».
- (51) Сертифікація суцільнокатаних вагонних коліс відбувається на підставі Закону України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності». Національне агентство з акредитації України акредитує уповноважені органи, що видають сертифікати відповідності на суцільнокатані колеса та проводять оцінку відповідності для сертифікатів, виданих за кордоном.
- (52) За наявною в Комітеті інформацією, встановлено наявність двох державних підприємств, які здійснюють сертифікацію суцільнокатаних коліс на території України та є уповноваженими органами сертифікації – ДП «ДОСЗТ» та ДП «УкрНДІВ».
- (53) З урахуванням вимог Технічного регламенту та Правил, необхідною умовою для використання суцільнокатаних коліс на залізничних коліях загального користування є наявність сертифіката відповідності вимогам ДСТУ ГОСТ 10791.
- (54) Отже, одним з основних бар'єрів входу на ринок є процедура сертифікації вагонних коліс, у рамках якої здійснюється оцінка відповідності суцільнокатаних коліс вимогам ДСТУ ГОСТ 10791.

3.4. Основні учасники ринку

- (55) Згідно з наявною в Комітеті інформацією, отриманою в рамках дослідження, основними учасниками (продавцями) на ринку суцільнокатаних коліс є група компаній Інтерпайп (у складі ТОВ «Інтерпайп-Україна» та ПАТ «Інтерпайп НТЗ»), а також ТОВ «МС Трейд Україна», яке діє як торговий представник

ТК «ЄВРАЗХОЛДІНГ» (Російська Федерація), які мають чинні сертифікати відповідності.

- (56) Разом із тим постановою Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2021 р. № 269 «Про внесення змін до переліку товарів, заборонених до ввезення на митну територію України, що походять з Російської Федерації» було внесено зміни до постанови Кабінету Міністрів України «Про заборону ввезення на митну територію України товарів, що походять з Російської Федерації» від 30 грудня 2015 р. № 1147 було, а саме, заборонено до 31 грудня 2021 р. (включно) ввезення на митну територію України товарів, що походять із Російської Федерації, зокрема, які класифікуються згідно з кодом УКТ ЗЕД 8607191010 - «Вісі, змонтовані або ні; колеса та їх частини; штаповані сталеві» та 8607191090 «Вісі, змонтовані або ні; колеса та їх частини».
- (57) Отже, вбачається, що з 14 квітня 2021 року суцільнокатані колеса виробництва ТК «ЄВРАЗХОЛДІНГ» (Російська Федерація) заборонені до ввезення на територію України до 31 грудня 2021 (включно).
- (58) На сьогодні сертифікат відповідності мають також колеса суцільнокатані виробництва АО «Виксунский металлургический завод» (Російська Федерація).
- (59) Водночас, крім вказаних вище зовнішньоекономічних обмежень, до нього застосовано санкції⁴ строком на 3 роки у вигляді повного припинення транзиту ресурсів та перевезень територією України й зупинення виконання економічних та фінансових зобов'язань згідно з пунктом 161 додатка 2 до рішення РНБО від 14.05.2020 «Про застосування, скасування і внесення змін до персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)», введеного в дію Указом Президента України від 14.05.2020 № 184/2020.
- (60) Отже, на сьогодні конкуренція на ринку істотно обмежена у зв'язку з наявністю вказаних вище адміністративних бар'єрів.

4. ОБСТАВИНИ ЩОДО ОБМЕЖЕННЯ КОНКУРЕНЦІЇ

- (61) У ході проведення дослідження встановлено, що **АТ «Укрзалізниця»** направило усім вагоноремонтним підрозділам АТ «Укрзалізниця» та підприємствам, які виконують виготовлення або ремонт колісних пар вантажних вагонів і не входять до структури АТ «Укрзалізниця», **факсограму** від 08.04.2020 № Ц-4-59/7-20 (№ 0005/ЦВ від 08.04.2020), в якій зазначено про **заборону використання суцільнокатаних вагонних коліс виробництва компаній «Maanshan Iron & Steel Co., Ltd» (КНР) та «Taiyuan Heavy Railway Transit Equipment Co., Ltd.» (КНР), як таких, що не відповідають ДСТУ ГОСТ 10791:2016 (ГОСТ 10791-2011)**, під час виготовлення, поточного, середнього, капітального ремонту колісних пар, приймання таких колісних пар інспекцією ЦТА УЗ, а також про заборону експлуатації на залізницях України під вантажними вагонами всіх форм власності, всіх залізничних адміністрацій⁵.
- (62) Разом із тим у рамках дослідження ДП «УкрНДІВ» повідомило, що сертифікації суцільнокатаних вагонних коліс виробництва компаній «Maanshan Iron & Steel Co.,

⁴ Виробник суцільнокатаних вагонних коліс (Російська Федерація).

⁵ Лист АТ «Укрзалізниця» від 04.02.2021 № Ц/4-88/569-21 (вх. Комітету № 8-02/1976 від 12.02.2021), відповідь на вимогу Комітету від 18.01.2021 № 126-29/02-836.

Ltd» (КНР) та «Taiyuan Heavy Railway Transit Equipment Co., Ltd.» (КНР) **не проводило, оскільки заявок на відповідну сертифікацію не надходило**⁶.

- (63) На виконання договору № 252-19 від 15.11.2019, укладеного з товариством з обмеженою відповідальністю «Елькон», ДП «УкрНДІВ» **проводило випробування коліс суцільнокатаних вагонних виробництва** компаній «Maanshan Iron & Steel Co., Ltd» (КНР) та «Taiyuan Heavy Railway Transit Equipment Co., Ltd» (КНР).
- (64) Висновки **випробувань зразків** коліс суцільнокатаних на відповідність вимогам ДСТУ ГОСТ 10791:2016 виробництва компаній «Maanshan Iron & Steel Co., Ltd» (КНР) та «Taiyuan Heavy Railway Transit Equipment Co., Ltd» (КНР) оформлені протоколами випробувань № 0084-2019 від 24.01.2020 та № 0083-2019 від 16.01.2020 (далі – Протоколи).
- (65) Так, за окремими технічними характеристиками зразки коліс суцільнокатаних виробництва компаній «Maanshan Iron & Steel Co., Ltd» (КНР) та «Taiyuan Heavy Railway Transit Equipment Co., Ltd» (КНР) не відповідають вимогам ДСТУ ГОСТ 10791:2016.
- (66) При цьому висновки, оформлені Протоколами, стосуються **виключно зразків**, отриманих від замовника, а не усіх коліс виробництва компаній «Maanshan Iron & Steel Co., Ltd» (КНР) та «Taiyuan Heavy Railway Transit Equipment Co., Ltd» (КНР).
- (67) Отже, АТ «Укрзалізниця» виходячи за межі власних повноважень направила учасникам ринку **вказану вище факсограму**, якою було заздальгідь встановлено, що усі колеса, а не окремі зразки, виробництва компаній «Maanshan Iron & Steel Co., Ltd» (КНР) та «Taiyuan Heavy Railway Transit Equipment Co., Ltd. (КНР) не відповідають вимогам ДСТУ ГОСТ 10791:2016 та, як наслідок, унеможливило їх потенційне виведення на ринок України.
- (68) Та фактично презюмувало, що всі колеса виробництва компаній «Maanshan Iron & Steel Co., Ltd» (КНР) та «Taiyuan Heavy Railway Transit Equipment Co., Ltd.» (КНР) не відповідають ДСТУ ГОСТ 10791:2016 (ГОСТ 10791-2011).
- (69) Враховуючи, що АТ «Укрзалізниця» є органом адміністративно-господарського управління та контролю, який має виключні права в частині управління процесом перевезень у внутрішньому й міжнародному сполученнях та контролює рухомий залізничний склад та частини рухомого складу, що можуть бути допущені до інфраструктури залізничного транспорту загального користування, оператори рухомого залізничного складу вимушені приймати встановлені АТ «Укрзалізниця» умови для можливості отримання послуг із користування інфраструктурою залізничного транспорту.
- (70) Такі дії АТ «Укрзалізниця» обмежили можливість реалізації суцільнокатаних коліс виробництва компаній «Maanshan Iron & Steel Co., Ltd» (КНР) та «Taiyuan Heavy Railway Transit Equipment Co., Ltd.» (КНР) на території України, що, у свою чергу, призвело до недопущення конкуренції на задіяному товарному ринку.

5. КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ АТ «УКРЗАЛІЗНИЦЯ»

- (71) Відповідно до частини другої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкти господарювання, органи влади, органи місцевого самоврядування, а також органи адміністративно-господарського управління та

⁶Лист ДП «Український науково-дослідний інститут вагонобудування» від 27.04.2021 № 20.1-20/426 (вх. Комітету № 8-01/5957 від 30.04.2021).

контролю зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.

- (72) Відповідно до частини п'ятої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти Антимонопольному комітету України у здійсненні його повноважень у сфері підтримки й захисту економічної конкуренції, обмеження монополізму та контролю за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції.
- (73) Відповідно до частини першої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними діями органів адміністративно-господарського управління та контролю є прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), **надання письмових чи усних вказівок**, укладення угод або будь-які інші дії чи бездіяльність органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), **які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції**.
- (74) Антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, зокрема, визнаються:
- дії, у вигляді надання письмової вказівки, яка призвела або може призвести до недопущення конкуренції.
- (75) Зазначені дії АТ «Укрзалізниця» у вигляді письмової вказівки про **заборону** експлуатації на території України суцільнокатаних вагонних коліс виробництва компаній «Maanshan Iron & Steel Co., Ltd» (КНР) та «Taiyuan Heavy Railway Transit Equipment Co., Ltd.» (КНР) містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 15 та пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу адміністративно-господарського управління та контролю, які можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.
- (76) Відповідно до приписів частини першої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи Антимонопольного комітету України мають право надавати рекомендації органам адміністративно-господарського управління та контролю стосовно припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють, а у разі, якщо порушення припинено, - щодо вжиття заходів для усунення наслідків цих порушень.

Враховуючи викладене, керуючись пунктом 14 частини першої статті 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» та статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», Антимонопольний комітет України надає акціонерному товариству «Українська залізниця» такі обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Припинити дії, що містять ознаки порушення, передбаченого частиною першою статті 15 та пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді надання письмової вказівки щодо заборони використання суцільнокатаних вагонних коліс виробництва компаній «Maanshan Iron & Steel Co., Ltd» (КНР) та «Taiyuan Heavy Railway Transit Equipment Co., Ltd.» (КНР) під час виготовлення, поточного,

середнього, капітального ремонту колісних пар, приймання таких колісних пар інспекцією ЦТА УЗ, а також щодо заборони експлуатації на залізницях України під вантажними вагонами всіх форм власності, всіх залізничних адміністрацій.

2. Довести до відома учасників ринку інформацію про припинення дій, що містять ознаки порушення, передбаченого частиною першою статті 15 та пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді надання письмової вказівки щодо заборони використання суцільнокатаних вагонних коліс виробництва компаній «Maanshan Iron & Steel Co., Ltd» (КНР) та «Taiyuan Heavy Railway Transit Equipment Co., Ltd.» (КНР) під час виготовлення, поточного, середнього, капітального ремонту колісних пар, приймання таких колісних пар інспекцією ЦТА УЗ, а також щодо заборони експлуатації на залізницях України під вантажними вагонами всіх форм власності, всіх залізничних адміністрацій.

3. Про виконання цих рекомендацій повідомити Антимонопольний комітет України протягом 14 днів з дня їх отримання.

Голова Комітету

О. ПІЩАНСЬКА